

Berlin 1943. július 30. án

Méltóságos Professor Ur!

Tegnap érkeztem vissza Berlinbe, ahol Professor Ur levele már várt rám. A tudománypolitikai munkát a jövő évben szétetném elvégezni, most minden időmet a Raumforschungra fordítom. Ezt szétetném összig véglegesen befejezni, hogy jövő évre csak a tudománypolitika maradjon hátra. Az utolsó levelém óta körszélről az alábbiakban szétetnék beszámolni. Utoljára június 30. án írtam Professor Donath. Prof. Flese és Glatzel főosztályos szétetnének öszept Pestre jönni és akkor az Intézetet is fel akarják majd keresni. Júli 3. án Farkas professortól kaptam 100 Márkát. Professor Flese és Ellinghaus dolgoit néztem át, főleg Ellinghaus írásai voltak érdekesek. Július 10. én Oberregierungsrat Dr. Henninget kerestem fel, aki a Reichsstelle für Raumordnung munkáját vezette be. Iradalmat is adott. 14. én a német magyar hírszerzés viszonyát rendezett. Ez olyan bűvészt fele volt. A magyar diákok és a német professorok voltak rajta részt. En Prof. Ritterbusch-t, Glatzelt és Konrad Meyert intézetéből Dr. Halil Mergent hírtám meg. Mindnyájan el is jöttek. 114105 11091m
Jól értekez magukat és igen érdekes beszélgetés alakult

ki köztünk, aminek^{nek} Szinos egy műsorrendjei zongoraszám
társaságosan hamar véget vetett. Neudorfertől levelet
kaptam. Az anyag neki is tetőzik, de még nemélgeten
is akar vellem beszélni. 20.án elindultam beleti utamra.
Az utat Fel. Fischer leveleste le és kértette elő. Először
Posenba mentünk (Flungardit az építést is magammal
vittem) Itt Prof. Mackensen és ^{Prof.} Gleisler készítettek számunkra
programot, amelynek keretében a Raumordnung problémái-
ban mely bepillantást kaptunk. Felkerestük a Gewerbebau-
stellet, a landwirtschaftliches Institut-ot, a Landes- és a Stadt-
planungot és a Reichskommissariat munkahelyeit. 23.án a
Reichskommissariat autóján egy nagyobb turát tettünk,
melynek során ~~újra~~ újonnan épült házakat és a Reichs-
kommissariat Lehrbauschule-jait néztük meg. Az
itt látottakat sohasem fogom elfelejteni. A magyar
vidéki építéssel nehéz problémái és anyagbérletési itt
teljes és tökéletes megoldásban állottak előttünk. A
vidék itt nagyjából azonos és építésem meglegy kölen és épi-
tőanyagban, mint a mi alföldünk. Az új házakat
vályogból (lehm) építik és azok oly tökéletesek, hogy a
keis7 házról nem lehet megállapítani, hogy az vályog
e vagy tégl. Építéstartós és erős mint a téglaház. Enc-
letes házakat, silókat, víztornyot(!) építenek vályogból;

maidról és sárból „Luftschutzmässig feuersicher” ház-
tétőt tudnak készíteni. Egyik ámulatló a magékba
estéül. Az anyag és munkamegtakarítás óriási. Külö-
nösen Hungarinnak volt itt sok dolga. Ő különben készült
több hétre vissza akar majd menni Posenba, hogy az el-
járást teljesen kitanulja. Az eljárást az összes német
építőmestereknek meg kell tanulni (hőteljesítőleg elvan
rendelve) és ezért ez az építkezési forma lesz az általa-
nos a vidéki építéssel. Posenból Litzmannstadtba
mentünk, ahol ottander polgármester fogadott és tartott
egy év. egy év előadást, megmutatta a városrendezési tervet,
és elmagyarázta a fontosabb problémákat. A polgármes-
ter ur engedélyvel átutaztunk (villamoson) a ghetto is.

Innen Breslauba mentünk, ott csak az Osteuropa Insti-
tut - ot néztem meg és ~~látogattam~~ ismét. A verdánál
Hungari visszatért Berlinbe és pedig folytatam az utá-
mat Prágába. JH Spreizer professor a Reichsarbeitsgemein-
schaft für Raumborschung vezetője. Egy érdekes ábrázolási eljá-
rást tanultam tőle. Prága a „Státsornya aranyváros” eszike
a legpéls városnak amit eddig ~~láttam~~, de azért még messze
van Budapeától. Nélkem inkább maga a város és a Strad-
sinban lévő görögini gót templom képet. A Stradsin maga
merintem egy ócska kápolnya. Az itt Prágából Berlin felé-
mentem nagyon szép volt (év. Dresdenig). Most itt Berlinben

a holmimat parolgotom öme. Get néhány napig mar-
dóé itt. Aug. 3. án reggel indult a Forschungsdienst
által tervezett útra, melynek végén azután hazamezél.
Ma meghaptuk az utitervet és az utiböltésigk fedezése-
térre a Forschungsdienst 500-500 Máraát adott fejeletint. (Uti-
társam Kiss Elemér, aki Konrad Meyer intézetében dolgozik)
Az ut főbb állomásai: Königsberg, ^{Ziel} Uelzen, ~~Frank~~ Plamburg,
Lübeck, Hannover, Frankfurt (aug. 15. én lemez Frankfurtban és
addor fogom újra kiindófat is felkeresni), München és
Innsbruck. Az utazást aug. 26. án fejezzük be Innsbruck-
ban és én innen utazom majd Bécsen át haza. Remélem,
hogy a jó Joten megsegít és nem lesz semmi bajom az
úton. Kihelben szeretném Prof. Predöhl-t is felkeresni.
Ezfel az uttal a Raumbornhung munkáimat szeretném
lezárni. Az otthoni időt ana szeretném felhaszná-
ni, hogy az eddig tanulmányaimat összefoglaljam és öröszit
a témát szeretném teljesen befejezni. Mikor újra ki-
jövök, akkor már nem szeretnék utazgatni, hanem
a habilitációs témáimat szeretném minajait elké-
deni, hogy az időre is megfelelő minőségben elké-
műljön.

A mielőbbi visszaváltás reményében Professor Urat
és a ~~széles~~ széles Arzont mely tisztelettel üdvözlö és további
kedvelmes üdvöletét kíván

Köszönettel
György János